

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/146/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514203391
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8514203391.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobcu: BL Telecom collection, s.r.o., so sídlom Šoltesovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 47 150 513, právne zast. Advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanej: Y. H., nar.: XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, XXX XX M., št. občianka L., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“, so sídlom Nám. Legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 343 828, právne zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, AK so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, v konaní o zaplatenie 449,13 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 2C 186/2014-122 zo dňa 14.04.2016 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o trovách vedľajšieho účastníka.

II. Náhrada trov odvolacieho konania s a n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanému povinnosť uhradiť žalobcovi sumu 30,49 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 11,64 Eur od 18.06.2011 do zaplatenia, ročným úrokom z omeškania vo výške 9,5 % zo sumy 18,85 Eur od 18.07.2011 do zaplatenia a to všetko do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti súd konanie zastavil, žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznal a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 90,98 Eur na účet právneho zástupcu R.. K. U., advokáta do troch dní nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Výrok o trovách vedľajšieho účastníka vystupujúceho na strane žalovanej, súd prvej inštancie odôvodnil tým, že vedľajší účastník vstúpil do konania na strane žalovanej len v časti týkajúcej sa nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty, v tejto časti bola žalovaná úspešná, resp. žalobca z procesného hľadiska zavinil zastavenie konania späťvzatím návrhu, preto je povinný nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania. Vedľajší účastník podal vo veci kvalifikované vyjadrenie, ktoré bolo podkladom pre rozhodnutie súdu, resp. pre späťvzatie návrhu zo strany žalobcu. Poukázal na právny názor Krajského súdu v Prešove, ktorý vyslovil v množstve obdobných vecí, medzi inými aj vo vzťahu k totožnému žalobcovi a totožnému vedľajšiemu účastníkovi, že trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka sú totožné, preto vedľajší účastník má právo na náhradu trov právneho zastúpenia. Trovy vedľajšieho účastníka na strane žalovanej tvoria trovy právneho zastúpenia vo výške 90,98 Eur (2-krát úkon právnej služby po 29,87 Eur - 1. prevzatie a príprava zastúpenia, 2. Písomné podanie zo dňa 12.12.2014 + 2-krát paušálna náhrada po 8,04 Eur + 20% DPH 15,16 Eur), vypočítaných podľa Vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

3. Proti uvedenému rozsudku, a to proti výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Poukázal na ustanovenie § 142 O.s.p. a zdôraznil, že nevyhnutné sú iba tie trovy, ktoré sa musia vynaložiť na procesné úkony, ako napr. na zaplatenie súdnych poplatkov, či hotových výdavkov. Trovy právneho zastúpenia, ktoré sú súčasťou trov konania a ktoré si uplatňuje vedľajší účastník, neboli nevyhnutne potrebné na účelné bránenie práva. Žalobca nepopiera ústavne zaručené právo vedľajšieho účastníka na právnu pomoc, avšak spochybňuje účelnosť vynaložených trov na právne zastúpenie ako subjektu odborne spôsobilého, znalého danej problematiky. Tým, že vedľajší účastník žiada priznať trovy právneho zastúpenia, priznáva, že žalovanej neposkytol pomoc pri ochrane jej práv ako spotrebiteľa, čo je jeho základným poslaním. V danom prípade poskytol žalovanému právnu pomoc advokát, za služby ktorého žiada vedľajší účastník priznať trovy právneho zastúpenia. Vedľajší účastník do konania nepriniesol žiaden prínos, vo svojom vyjadrení, ako aj v mnohých iných konaniach žiadal žalobu zamietnuť z dôvodu neprijateľnosti zmluvných podmienok a premlčania nároku bez vzťahu ku konkrétnemu prípadu. Taktiež žalobca poukazuje na to, že podstatnou podmienkou vstupu vedľajšieho účastníka do konania je súhlas hlavného účastníka, na strane ktorého chce vystupovať. Domnienka podľa § 101 ods. 3 O.s.p. sa v danom prípade neuplatní. Ďalej poukázal na to, že Ministerstvo hospodárstva SR poskytnutými dotáciami hradí výdavky spotrebiteľských združení a zároveň podporuje odbornosť spotrebiteľských združení v oblasti ochrany práv spotrebiteľov. Vzhľadom na uvedené dôvody navrhol, aby odvolací súd podľa § 220 O.s.p. rozsudok v tejto časti zmenil tak, aby vedľajšiemu účastníkovi nebola priznaná náhrada vzniknutých trov. Zároveň si uplatnil trovy odvolacieho konania.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len C.s.p.) v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 C.s.p., vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 C.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

5. Podľa § 137 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Podľa § 142 ods. 3 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. účinného v čase vstupu vedľajšieho účastníka do konania, ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 3 O.s.p. účinného v čase vstupu vedľajšieho účastníka do konania, do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

Podľa § 93 ods. 4 O.s.p. účinného v čase vstupu vedľajšieho účastníka do konania, v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Podľa § 470 ods. 2 C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

6. Vo vzťahu k odvolacím námietkam o neúčelnosti úkonov právnej služby, odvolací súd poznamenáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana konania, ktorá v konaní, spravidla v spore, uspela, má, zásadne, právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva.

7. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane konania alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

8. Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešnou stranou v spore. Je potrebné vziať na zreteľ, že účelnosť vynaložených nákladov je podmienkou ich priznania. Podmienkou je, že ide o výdavky potrebné na uplatňovanie, či bránenie práv stranami konania. Súdu prináleží hodnotiť ako kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze.

9. Z obsahu spisu odvolací sud zistil, že vedľajší účastník na strane žalovanej vstúpil do konania podaním zo dňa 15.07.2014 (čl. 13). Z obsahu spisu naďalej nepochybné vyplýva, že vo vyjadrení k žalobe zo dňa 12.12.2014 poukázal na zmluvné pokuty spolu vo výške 418,64 Eur, ktoré sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami a preto sú neplatné. Žiadal, aby súd žalobu v časti týkajúcej sa nároku na zaplatenie zmluvných pokút vo výške 418,64 Eur zamietol. Zároveň si uplatnil trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia.

10. Žalobca argumentuje predmetom činnosti vedľajšieho účastníka inter alia jeho vedľajšími intervenciami na ochranu spotrebiteľov v súdnych konaniach. Tým má byť podľa žalobcu vedľajší účastník spôsobilý sám vystupovať v konaní a zastúpenie advokátom len navyšuje trovy.

11. Táto argumentácia je nepresvedčivá a naráža aj na základné princípy občianskeho súdneho konania. Predovšetkým žalobca neuviedol jediný rozumný dôvod, prečo práve tento typ právnickej osoby má byť vylúčený z práva na právne zastúpenie advokátom a niet na to opory v žiadnom ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu. Poskytnutie právnej ochrany právnickej osobe podporuje judikatúra Súdneho dvora Európskej únie „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovolávali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09).

12. Argument o navyšovaní trov zjavne neobstojí. Strana konania musí počítať s tým, že v súdnom konaní môže neuspieť a najtypickejším negatívnym následkom v takomto prípade je aj náhrada trov konania protistrane, ale aj na jej podporu vedľajšiemu účastníkovi

13. Procesná aktivita vedľajšieho účastníka evidentne súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu a, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36). Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania a jeho sankčná funkcia (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť“, tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011). Dôležitá je pri trovách konania aj ich náhradová funkcia (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.12.2004, sp. zn. II. ÚS 31/04, cit. „Pri tomto výklade treba venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 Dodatkového protokolu“).

14. Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby účastník odborne spôsobilý uplatňovať svoje záujmy v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná

náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom.

15. V prejednávanej veci vedľajší účastník na strane žalovaného sa k veci vyjadril a súd prvej inštancie, rovnako i odvolací súd v intenciách ust. § 93 ods. 4 O.s.p. posúdil a dospel po zvážení všetkých okolností prípadu k záveru, že úkony vedľajšieho účastníka sú v záujme žalovaného. Odmena za prevzatie a prípravu zastúpenia bola súdom prvej inštancie správne priznaná vedľajšiemu účastníkovi ako za úkon právnej služby, ktorého vykonanie bolo procesne nevyhnutné v záujme ďalšieho účelného bránenia práv žalovaného v občianskom súdnom konaní. Námietka zmluvných pokút ako neprijateľných zmluvných podmienok vznesená vedľajším účastníkom v časti nároku žalobcu vo výške 418,64 Eur sa v konečnom dôsledku ukázala ako opodstatnená, keďže súd prvej inštancie zastavil konanie v uvedenej časti po predchádzajúcom späťvzťatí návrhu v uvedenej časti zo strany žalobcu, teda išlo o úkon, ktorý nepochybne bol spôsobilý privodiť pre žalovaného priaznivé rozhodnutie vo veci. Realizované úkony vedľajšieho účastníka, za ktoré súd prvej inštancie priznal odmenu, je treba považovať za úkony účelne vynaložené, pretože viedli k sledovanému cieľu za použitia primeraných prostriedkov. Odvolací súd dodáva, že pokiaľ činnosť vedľajšieho účastníka viedla k sledovanému cieľu, nie je možné hodnotiť ju ako neúčelnú, a to aj za takého stavu, že súd z úradnej moci je povinný prihliadať na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok či premlčanie nároku.

16. Vo svetle princípu vychádzajúceho z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je plne opodstatnené priznať združeniu náhradu nákladov za úspešné presadenie spotrebiteľského práva.

17. Odvolací súd poukazuje na to, že vedľajšia intervencia vo svetle § 93 ods. 2 O.s.p. je ďalším z nástrojov ochrany spotrebiteľa, ktorý síce explicitne odporúčaný v smernici Rady 93/13/EHS nie je, ale nič nebránilo členským štátom nad rámec smernice upraviť mechanizmy, ktoré zväžia ako efektívne. Takáto možnosť vyplýva z čl. 8 citovanej smernice.

18. Podľa čl. 8 smernice Rady 93/13/EHS „členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

19. Rovnako Európska komisia vo svojich pripomienkach v bode 21 v prejudiciálnom konaní vedenom pod C-470/12, POHOTOVOST'/U. uvádza cit. „Smernica 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby vnútroštátny súd pripustil vstup združenia na ochranu spotrebiteľov ako vedľajšieho účastníka v exekučnom súdnom konaní.“

20. Vedľajšiu intervenciu vníma Európska komisia ako jeden z prostriedkov na ochranu práv spotrebiteľov a niet dôvodu ho vylučovať z prostriedkov ochrany zameraných na dosiahnutie cieľov podľa smernice Rady 93/13 EHS vrátane čl. 7 ods. 1.

21. Podľa čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie 1. Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

22. Niet dôvodu u právnických osôb zameraných na ochranu práv spotrebiteľov vylučovať ich z právnej ochrany, ktorej súčasťou je aj náhrada ich nákladov v občianskom súdnom konaní. Súdna moc v podstate ani nemá možnosť ako podporiť združenia na účely čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako tým, že sa združeniam prizná náhrada ich nákladov.

23. Zákon č. 353/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ustanovuje, že v § 93 ods. 3 O. s. p. sa za prvú vetu vkladá nová druhá veta, ktorá znie:

„Ak ako vedľajší účastník vstupuje do konania z vlastného podnetu právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného predpisu, 10b) súčasťou oznámenia o vstupe musí byť aj súhlas účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní, inak súd na oznámenie o vstupe neprihliada". Tento zákon nadobudol účinnosť 01.01.2015.

24. Pokiaľ žalobca v odvolaní poukazuje na nové znenie ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p., účinné od 01.01.2015, ktoré zaviedlo výslovný súhlas účastníka so vstupom vedľajšieho účastníka do konania ako podmienku vzniku vedľajšieho účastníctva, odvolací súd konštatuje, že vedľajší účastník vstúpil do konania dňa 17.07.2014, kedy zákon ešte takúto podmienku nestanovoval. Súhlas účastníka so vstupom vedľajšieho účastníka do konania sa predpokladal. Právna úprava účinná od 01.01.2015 sa síce použije aj na súdne konania začaté do 31.12.2014, nemôžu ňou však byť dotknuté účinky procesných úkonov uskutočnených pred jej účinnosťou, nakoľko takýmto postupom by došlo k porušeniu zákazu retroaktivity ako jednej zo zásad, na ktorej spočíva právny poriadok Slovenskej republiky. Splnenie podmienok na vstup vedľajšieho účastníka do konania (udelenie súhlasu so vstupom do konania), ktoré boli do právnej úpravy zavedené až s účinnosťou od 01.01.2015 teda nemožno vyžadovať vtedy, ak vedľajší účastník vstúpil do konania za účinnosti predošlej právnej úpravy (v čase do 31.12.2014). Tým by sa totiž odňal účinok procesného úkonu (vstupu vedľajšieho účastníka do konania), ktorý už nastal.

25. Účinky procesných úkonov súdu i účastníkov, ktoré s nimi spájala či nespájala predchádzajúca práva úprava zostávajú zachované (srov. např. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., Mazanec, M.: Občanský soudní řád, komentář, II. díl, 6. vydání, C.H. Beck, Praha, 2003, str. 1053).

26. Majúc na zreteli uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C.s.p.).

27. Odvolateľ bol v odvolacom konaní neúspešný a ostatným stranám konania žiadne trovy nevznikli, tomu preto zodpovedá i výrok o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 O.s.p.).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).